

# ning

Eile avati «Estonia» teatris Wolfgang Amadeus Mozarti ooperiga «Cosi fan tutte» 1989/90. aasta hooaeg. Homme võivad muusikasõbrad taas näha seda lavateost — käesoleva hooaja esimest esietendust.

Teatri kirjandusala juhataja **Pille Palm:**

«Cosi fan tutte» on Mozarti viimaseid oopereid. See esietendus 1790. aastal, aasta enne helilooja surma.

Ooperi nimetus tähendab itaalia keeles «Nii käituvad kõik» (naised, sest mitmuse lõpp -e tähistab naisugu; kui jutt oleks meestest, oleks lõpus -o, kui mõlemaist, siis -i).

Ants Kollo esitab nagu toonagi Fernando osa. Peaaegu igas osas on kolm, mõnes ka neli täitjat. Alfonsot laulavad Mati Palm, Teo Maiste, Uno Kreen ja Hans Miilberg, teinija Lespinat Anu Kaal, Eve Tasa ja Eha Pärn, truudusteid pruute Annika Tõnurist, Sirje Puura, Tiiu Reinaru, Marika Eensalu jt.

Teose töö lavale noor Moskva ooperilavastaja Jefim Maizel, kes assisteeris Boriss Pokrovskit «Estonias» «Hovanštšina» ning Muusikalises Kammerteatris Händeli «Hymenaiose» lavastamisel. Asja valmis Maizelil Alma-Atas «Hoffmanni lood».

kriitiliku suure tunnustuse pälvivad). Lavastuse muusikajuht on Peeter Lilje, dirigent Jüri Alpernten.

Sel aastal on veel kaks ooperiesietendust: Neeme Kuningas lavastab Gaetano Donizetti «Armujooji», mille kallal ta juba õppestuudios töötas. Lavastuse kujundab Jaak Vaus, dirigeerivad Peeter Lilje ja Vello Pähn.

Edasi on teatril plaanis ebatavaline lavastus. NSV Liidu Kultuuriministeerium pani «Estonia» teatritele ette koostöö Bostoni ooperiteatri kunstilise juhi Sara Coldwelliga Leonard Bernsteini ooperi «Vaikne kohake» lavastamiseks. Asi on selles, et mullu toimunud USAs Nõukogude muusikapäevad, milles pearõhk oli Rodion Štšedrini teostel. Tänavu on USA muusikapäevad NSV Liidus, kus kesksel kohal on Bernsteini teosed. Peaosi «Vaikses kohakeses» peavad laulma USA solistid, osalevad sealne koor ja orkester, aga eeldatavasti ka mõned «Estonia» solistid.

trupp, kes oli viimastel aastatel kriitikalit kõvasti nautuda saanud, võis nüüd ajalehtedest ometi üllikiitvaid arvustusi lugeda.

Oktoobri lõpul tähistab ümmargust aastapäeva üks teatri kõige populaarsemaid lavastusi lastemuusikal «Pipi Pikksukk», mille esietendusest möödub 20 aastat. Selle aja vältel on jõudnud vahetuda 5–6 põlvkonda noort publikut, kuid lavastus elab edasi. 20. aastapäevaks saab see põhjalikult uuendatud kujunduse. Korraldatakse lastejuunistusvõistlus lavastuse (just lavastuse, mitte aga Astrid Lindgreni raamatu!) teemal. Võistluse tulemused tehakse teatavaks juubeliõhtul.

Hooaja teise poole plaanides on Kuldar Singi «Maarjamaa missa» Mai Murdmaa lavastuses ning Eduard Tubina ooperi «Barbara von Tisenhusen» uuslavastus, mille Aarne Mikk tahab välja tuua Eesti muusikapäevadeks.

Georg Otsa muusikapäevad on seekord mitte mais, vaid

## HOOAEG ALGAS ESIETENDUSEGA

*Õhkeleht  
21x1989*

Ooperiga on seotud legend, mille kohaselt selle süžee olevat välja pakkunud keiser Joseph II. Aluseks aga on tegelik sündmus. Kaks noormeest otsustanud proovida, kui truu on nende pruudid, ning ilmunud nende juurde jõukateks välismaalasteks riietatult ja grimeeritult. Räägitakse, et neid polevat vastu pidanud...

Muide, see on legend, mille usaldusväärsuse eest me ei vastuta.

Libreto kirjutas Mozartile õuelibretist Lorenzo de Ponte, kes oli varemgi suure heliloojaga koos töötanud («Don Juan», «Figaro pulm»). Seekord aga ei olnud libretist üldise arvamusel kohaselt oma tavalisel kõrgusel. Ooperi süžeed peeti kaua aega äärmiselt väheveenvaks. Aegade jooksul on seda korduvalt ümber tehtud. Süžeeiline laenati Shakespeare'ilt ja Calderonilt. Ooperit lavastati mitmesuguste nimede all («Flandria neiud», «Saatuslik kihlvedu» jt.). Tegelasid esitati kõige ootamatul viisil. Alles XX sajandil pöördus teater originaallibreto juurde tagasi — ja selgus, et see polegi nii halb, kui arvati.

Käesolev lavastus on esimene «Estonia» teatri laval, mitte aga ajaloo. 1980. aastal lavastas Ivo Kuusk ooperi üliõpilastega ning seda mängiti Haridus- ja Teadustöötajate Majas. Tolleaegsetest osalistest teeb nüüdses lavastuses kaasa vahepeal teatri solistikks saanud Tarmo Sild. 1980. aastal laulis ta küünik don Alfonsot, kes tegi noormeestele ettepaneku oma pruutide truudust proovida, seekord aga üht armastajatest, Guillelmot.

Lavastaja lahendas ooperi finaali mittestandardset. Tavaliselt jõuab koomiline ooper pärast segaduste selgitamist õnneliku lõpuni. «Estonia» lavastuses aga õnnelikku lõppu ei ole: armastus on selleks liiga habras tunne, et sellistele proovimistele vastu panna. Sealjuures ei ole muusikas ega tekstis mingeid muudatusi tehtud. Finaal on lahendatud ainult lavastusvõtete-ga.

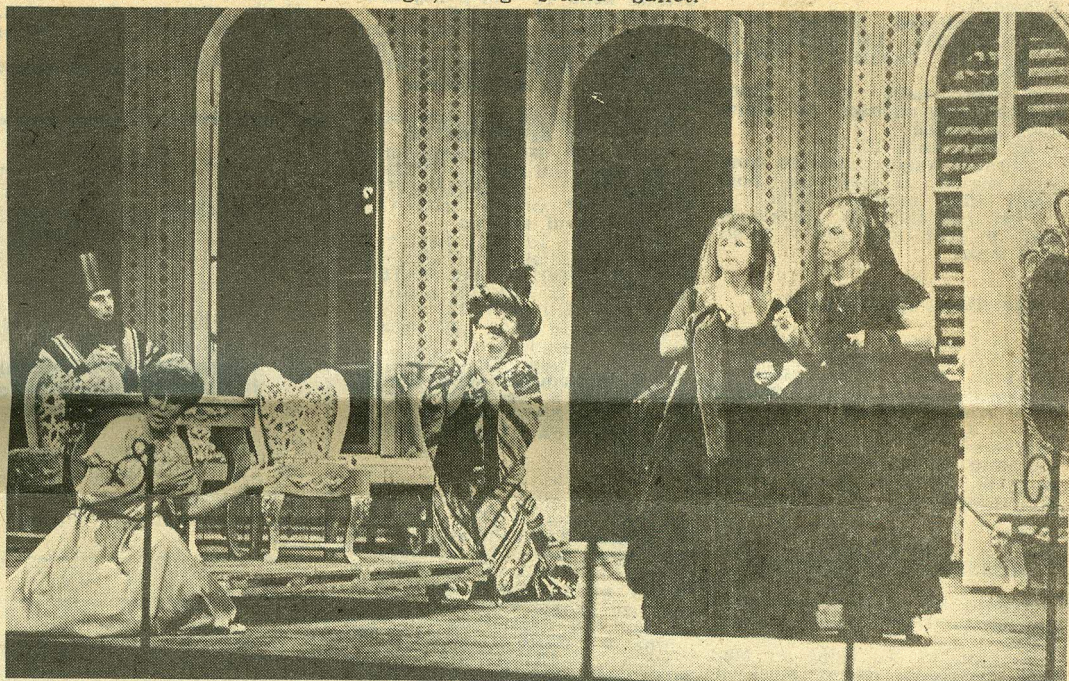
Lavakujundus on moskvallannalt Marina Sokolovalt, kes «Estonias» pikka aega edukalt tegutsenud («Neiud ärevil», «Don Quijote», kostüümid «Boriss Godunovile», mis Pariisis külalisetenduste ajal

Kui juba jutt läks rahvusvahelisele koostööle, tuleb nimetada veel Imre Kálmáni klassikalist operetti «Mariza», mille lavastab meil ungarlane Laszlo Hegedüs. Ta toob kaasa ka oma ballettmeisteri, kes õpetab meie tantsijatele tuliseid ungari ja mustlastantse. Lavastuse kujundab Eldor Renter, dirigeerib Arvo Volmer.

Ent need on juba 1990. aasta plaanid. Tänavu ootab aga meid veel balletiesietendus. Tiit Härm lavastab Sergei Prokofjevi «Romeo ja Julia» (dirigent Paul Mägi, kunstnik Tõnu Virve). Muide, hiljuti lavastas Härm balleti Göteborgis, ning sealne balleti-

märtsis. Need on ajastatud suure laulja 70. sünniaastapäevale. Mais aga tulevad teistkordsed nüüdiskoreograafia päevad, kusjuures oodatakse mitte üksnes välismaa solistide ja truppide, vaid ka impressariote saabumist.

Teatri külalisetenduste kavadeest on veel vara rääkida. Märkigem vaid, et detsembris lõpetatakse Moskvast Mus-sorgski-aasta nelja «Boriss Godunovi» lavastusega nelja teatri esituses. Algse variandi esitab tavakohaselt «Estonia» teater, kellel oli kevadel Pariisis suur menu.»



Pildil: stseen lavastusest «Cosi fan tutte».

Vambola Salunuu foto